

IKKUNA KULTTUURIIN

Kulttuuriyhdistysten syysjulkaisu 2023

Varsinais- ja Vakka-Suomi, Salonseutu, Et.Häme, Turku, Et.Satakunta

KÄLVIÄ

ARTS

kpedu

JATKUVASSA HAUSSA

KÄLVIÄ ARTS -TAIDELINJA 2023 – 2024

Vuoden mittaisessa koulutuksessa voit suuntautua joko kuvataiteeseen tai esittävään taiteeseen.

KÄLVIÄ ARTS -OPISTOVUOSI

OPPVELVOLLISILLE 2023 – 2024

Oppivelvollisille tarkoitettu maksuton linja.

Lue lisää www.kpedu.fi/kansanopisto

kalvia.arts

@kalviaarts

KÄSIKIRJOITUS
KAISA KUIKKANIEMI - ESA NIEMINEN - OTTO KANERVA
OHJAUS
OTTO KANERVA
ENSI-ILTA
9.9.2023

Syksyn *Paula!* -esitykset jo lähes loppuunvarattuja!
Kevätkauden 2024 lipunmyynti alkaa KE 20.9.!

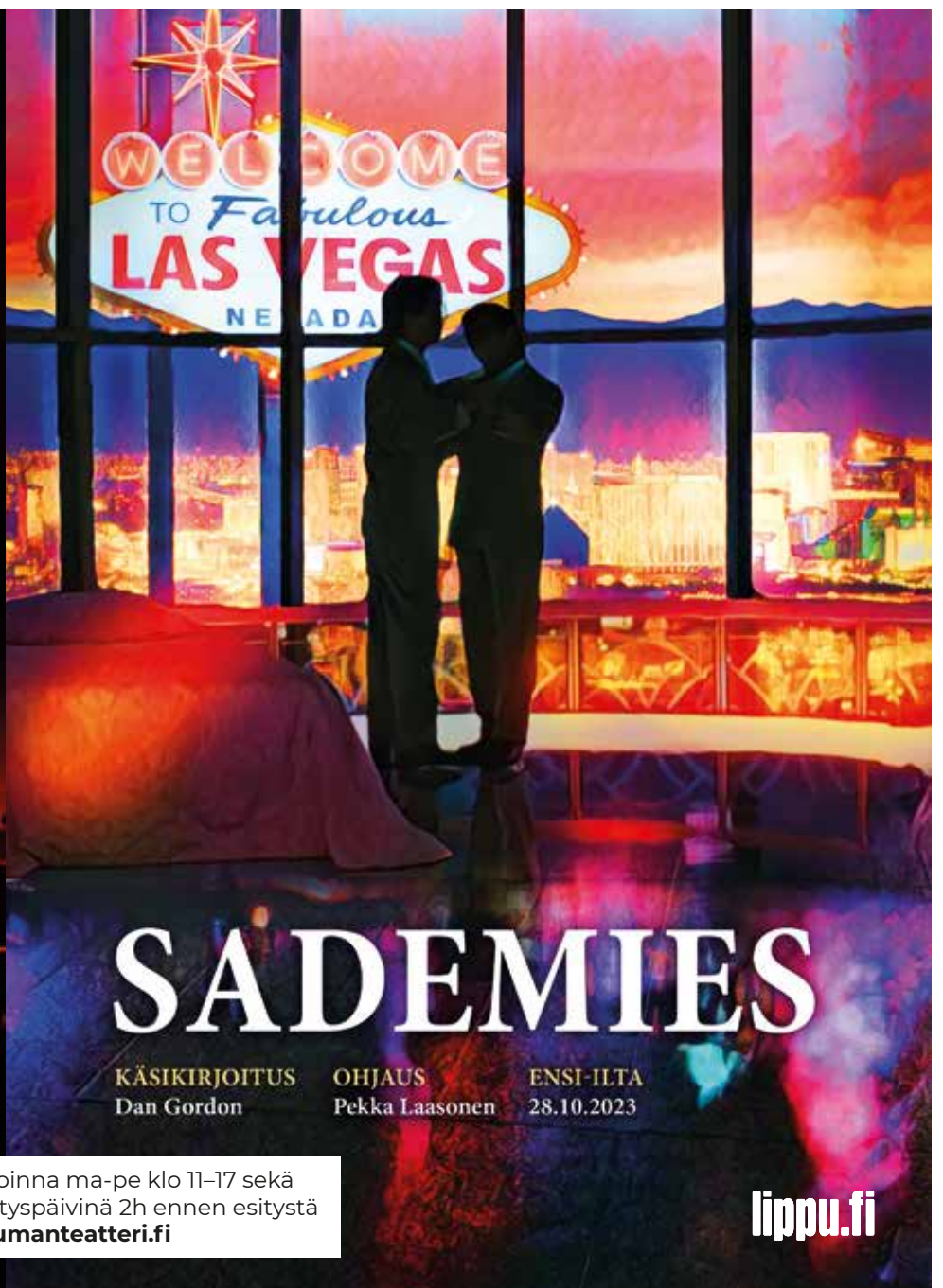
PAULA!

R

RAUMAN TEATTERI

LIPPUMYYMÄLÄ
Alfredinkatu 2, Rauma
p. (02) 8376 9900

Avoinna ma-pe klo 11–17 sekä
esityspäivinä 2h ennen esitystä
raumanteatteri.fi

SADEMIES

KÄSIKIRJOITUS
Dan Gordon

OHJAUS
Pekka Laasonen

ENSI-ILTA
28.10.2023

lippu.fi

Mauno Koivisto ja kirjaston merkitys

-Turun päätöksenteko häpeällisen hidasta

Lounais-Suomen Kirjailijat ry:n hallitus katsoo, että on häpeällistä kun monen kuukauden jahkaamisen jälkeenkään ei kaupungin päätöstä presidentti Mauno Koiviston muiston kunnioittamisesta ole saatu aikaan.

Mauno Koivisto pitää Turussa muistaa ei vain presidenttinä joka palautti parlamentarismia, vaan myös aitona turkulaisena joka osoitti opiskelun merkityksen kaikille. Tehokas opiskelu edellyttää erinomaista lukutaitoa. Koivistolle lukemisen lähde oli kirjasto. Sieltä Koivisto myös ammensi omaan kirjoittamiseensa vahvuuksia. Turun Päivälehdessä nimimerkki ”Puumies” osoitti, että lukeminen kannattaa ja auttaa myös vahvistamaan omaa ilmaisua.

Turun Kaupunginkirjasto tai sen osasto ovat mielestämme järkevin ja osuvin kohde nimetä Mauno Koivistolle elävä muistomerkki. Mauno Koiviston kirjasto, Mauno Koiviston lukusali...vaihtoehtoja löytyy. Päätös on tehtävä pian. Poliittikan paikallis- ja henkilökiemurat eivät saa estää Mauno Koiviston muiston kunnioittamista hänen synnyinkaupungissaan.

Lounais-Suomen Kirjailijat ry.
Hallitus

Vuokrattavana salitiloja erisuuruisiin kokous- ja juhlatilaisuuksiin lähellä keskustaa.

Ota yhteyttä
puh. 050 3111 828

Hyvät parkkipaikat!
Suora bussiyhteys torilta.

Vanha Hämeen-
tie 29 Turku
www.t-talo.com

Rikosnovellikilpailu tuotti hyvän sadon -kaikki novellit olivat hyvää kirjallisuutta

Lounais-Suomen Kirjailijat ry:n vuoden 2023 novellikilpailu oli suunnattu rikosnovellien lajiin.

Novelleja tuli kevään kuluessa tarjolle kaikkiaan 127. Valtaisan novellikasan purkamisen aloitti esiraati, joka luki kaikki novellit. Esiraadin työ oli mittava, ja novellitarjonnan laatu niin erinomainen että oli vaikeaa löytää syitä erotella joukosta ne vajaat 50 novellia jotka varsinaiselle palkintoraadille tarjottiin.

Jonkin verran esiraatia kiusasi se, että kisaan tarjottiin myös useita viulukotelo-novelleja. Ne olivat olleet jo mukana Kouvolan dekkaripäivien kilpailussa. Esiraati totesi, että tällainen yksittäinen elementti kilpailun perusteena on keho. Se tekee kirjoittamisesta toki tavoitteellista mutta myös raamittaa muotit.

Esiraadin käsittelyn jälkeen varsinaisen raati aloitti työnsä. Kesän kuluessa raatilaiset Merja Manell, Timo Stolt ja Tuula Sandström tekivät valintojaan. Lopulta päätös oli yksimielinen.

Voittajaksi tuli Anneli Poukan hieno novelli, toiseksi valittiin Maria Aarnion rikosnovelliksi harvinainen scifistinen tarina ja kolmanneksi Pekka Remeksen tyylikäs kertomus. Myös neljänneksi valittua Inga Koskisen novellia kehuttiin, sekä esi- että varsinaisessa raadissa.

Kokonaistarjonta kilpailuun oli erittäin tasokas. Suurin osa tarjotuista novelleista olisi ollut julkaisukelpoista kirjallisuutta sellaisenaan. Ikävä kyllä novelli on hiipumassa. Suuret kustantajat eivät mielellään julkaise novelleja. Novellissa kuitenkin tiivistyy kirjallisuuden sisin olemus. Tiivissä muodossa tarvitaan kielen taitoa. Kaikkien tarjottujen novellien kirjoittajilta sitä löytyi. Onkin vahinko,

että pienellä yhdistyksellä ei ole varaa julkaista niitä kaikkia.

Tarjotut novellit kertovat vahvasti myös muutoksesta maailmassa ja sen ilmiöissä. Rikokset olivat nyt monimuotoiset, ja uudenlaisia rikoksia löytyi paljon. Muutoksen taustalta löytyy tietenkin muodissa yhä oleva nordic noir, mutta myös nykyinen raju teknologian kehitys. Kirjallisuus onkin se alusta, johon muutokset maailmassa nopeimmin heijastuvat. Kirjailijat ja kirjoittajat ovat vahvasti ajassa ja reagoivat nopeammin kuin monet muut.

Lounais-Suomen Kirjailijat ry:n hallitus pohti novelliantologian nimeä kokouksessaan. ”Rikos ja rangaistus” olisi toki ollut novellikokoelman sisällölle kuvaava. Nimeksi hyväksyttiin kuitenkin lopulta ”Tapa tappa”. Se kuvaa paremmin novelleihin tuotujen rikosten monimuotoisuutta. Tapoja niin kirjoittaa kuin kirjallisesti tappaakin on valtavan monta.

Toivotan novelliantologiamme lukijoille viihtyisiä hetkiä rikostarinoiden parissa. Ne eivät ole arvoitusdekkaritarinoita. Ne kertovat maailmastamme, ja ne ovat hyvää kirjallisuutta.

Ja hyvää kirjallisuutta tarvitaan aina. Kaikissa kirjallisuuden lajeissa.

Harri Kumpulainen

**Kirjat,
wanhat lehdet,
sarjakuvat
ja pienpainatteet**

**BRAHEN
ANTIKVARIAATTI**

Brahenkatu 9, 20100 Turku
s-posti: divari@saunalahti.fi
Nettikauppa: antikvaari.fi/
Brahen Antikvariaatti

**P. 02 232 5890
0500 785 034**

**IKKUNA
KULTTUURIIN**
Kulttuuriyhdistysten
syysjulkaisu 2023
Varsinais- ja Vakka-Suomi,
Salonseutu, Et.Häme, Turku,
Et.Satakunta

**Julkaisija:
Lounais-Suomen
kirjailijat r.y.**
www.lounaissuomenkirjailijat.fi

Toimitus:
Yliopistonkatu 23 A
II krs
20100 TURKU

Vastaava toimittaja:
Harri Kumpulainen
Puh. 040 556 2766

Sivunvalmistus:
Onnimainos, TURKU

Kustantaja:
Pelipecto Oy
www.pelipecto.fi

Kirjapaino:
TS-yhtymä /
Salon Lehtitehdas 2023

**Someron
Konevuokraamo**
050 5341 721

• Rakennuskoneet • Telineet • Henkilönostimet
• Peräkärri- ja trailerivuokraus • Pienkonehuolto
• Avant-kuormaajan vuokraus
someronkonevuokraamo.fi

www.lounaissuomenkirjailijat.fi

Kiitämme lehtemme nettilevikkiin panostaneita yhteisöjä: TYY, ÅA Studentkår, Turun AMKn oppilaskunta, L-S Lukiolaisen liitto, V-S Eläkeliitto, Reumaliitto, V-S Reserviläispiiri, L-S Marttaliitto, L-S Syöpäyhdistys, L-S maa ja kotitalousnaiset, Taikusydän-Verkosto, Turun Liikemiesyhdistys

Veteraani kannustaa kirjoittamaan

Kirjoituskilpailut ja antologiat synnyttävät uusia kirjailijoita

Harri Kumpulainen, 75, on tehnyt töitä kirjallisuuden parissa vuodesta 1969 lähtien niin kirjailijana, kustannustoimittajana kuin kriitikkonakin, siis jo vuosikymmeniä. Kumpulainen itse sanoo, että ehkä mieluisimpia töitä hänelle ovat olleet kirjoituskilpailujen vetäminen ja antologioiden toimittaminen. Pisin yhtäjaksoinen antologiatyö oli kuusi vuotta kestänyt IKÄÄN KUIN-antologiasarja. Antologiat koottiin kirjoituskilpailujen pohjalta 90-luvulla vuosittain Turun Kirjamesuille.

Viime vuosina antologioita on syntynyt Lounais-Suomen Kirjailijat ry:n kirjoituskilpailuihin tulleista teksteistä, tänä vuonna rikosnovellikisaan tarjottujen 127 novellin parhaimmistosta. Aiemmat LSK-antologiat olivat uuden ajan työväenkirjallisuuteen, esseistiikkaan ja satukilpailuun saaduista teksteistä koottuja.

-Kirjoituskilpailuilla ja antologiahankkeilla tarkoitukseni on kannustaa kirjoittajia sy-

ventämään harrastustaan, sanoo Kumpulainen, -ja kun olen nyt yli 20 vuotta vetänyt näitä hankkeita eri puolilla, voin olla iloinen. Omien laskujen mukaan olen löytänyt uusia kirjailijoita jo liki kaksikymmentä, sekä nuoria että vanhoja harrastajia joista on tullut "oikeita" kirjailijoita. Tämöinen on palkitsevaa.

Kumpulainen on toiminut pitkään myös kustantajana. Pitkälle yli sata teosta pien-

kustantamosta on paljon, etenkin kun kustantaminen on ollut pahasti tappiollista.

-Pienkustantaja ei löydä tilaa kirjakauppojen tiskeiltä, sanoo Kumpulainen, -lisäksi olen kustantanut ns. marginaalikirjallisuutta jota isot kustantamot eivät ole halunneet. Nyt toimintani on jo hiipunut hyvin pieneksi, mitätön eläkkeeni ei mahdollista enää suurempaa toimintaa.

Kumpulainen jatkaa yhä myös omaa kirjoittamistaan ja kirjailijayhdistyksessä toimimistaan, viime vuodet puheenjohtajana. Itseään mies pitää ennen kaikkea novellistina, vaikka onkin kirjoittanut monenlaista. Kirjailija on myös kiertänyt maakunnissa esittelemässä nuorille novellikirjoittamisen mahdollisuuksia ja edellytyksiä sekä tapoja löytää julkaisukanavat.

-Novelli on kirjallisuudessa se alkuperäisin ja vaikein laji, sanoo Harri Kumpulainen, -vahva tarina on aina totta, vaikka kirjailija olisi vienytkin sen kauas ulkoavaruuteen. Kirjoita kuvitelmasi todeksi, vahvoja tarinoita tarvitaan aina. Tarina on kirjallisuuden ydin.

-Vaikka kirjoituskilpailujen pohjalta syntyneet antologiat ovatkin lähellä sydäntä, sanoo Kumpulainen, -läheisimmäksi

antologiaksi tunnen yhä kauan sitten yhdessä Jukka Laajarinteen kanssa toimittamamme absurdinovellien kokoelma "Kertomuksia pimeestä". Rakkauteni absurdiin tuotti myös ruotsinkielisen antologian "Äbsurdistiska berättelser" jossa kirjailijat kertovat outoja tarinoita Turusta. (OA – ikk.)

Sarpalon pikkukaupunki on turkulaiskirjailijan yhdistelmä Saloa, Turkua ja Paraisten maisemaa

Oulussa lapsuutensa, koulunsa ja kirjastotutkinnonkin suorittanut, nyt Turussa asuva kirjailija Marja Riihimää yhdisteli tuntemiaan kaupunkielementtejä ja loi niistä taustan romaanilleen SININEN KANELI. Kirjan tarina kulkee salolais-paraislais-turkulaaisessa ympäristössä, Sarpalon pikkukaupungissa.

Romaani on kitkerää huumoria pursuava raadollisen raikas kuvaus nuorista naisista, jotka etsivät elämää, tulevaisuutta ja rakkautta ja törmäilevät aikuisuuden kipeään todellisuuteen. Samanlaiset kokemukset ovat myös päähenkilön tähdillä. Elämä ei ole ruusuilla tanssimista, piikit pistävät kipeästi, toteavat naiset jotka taistelevat myös mielenterveytensä puolesta.

Raikas lukukokemus syntyy omalaatuisesta huumorista ja suorasta puheesta, kertoja selostaa tapahtumia lukijalle urheiluselostuksen tapaan.

Marja Riihimää opiskeli Turussa romaanista filologiaa,

teki työuransa Paraisten kirjastossa ja on julkaissut nyt kuusi romaania, runokokoelman ja runoihinsa säveltämiin lauluihin tuotetun cd-levyn.

Kirjoittaminen jatkuu. -Kirjoittaminen auttaa pitämään usein helposti pirstoutuva mieli koossa, sanoo Riihimää, -kirjoittaminen on sekä taiteen tekemistä että terapiaa.

-Ja lukeminen kannattaa aina.

Riihimäen edellinen teos, romaani "Arabitalvi" oli ajan-kohtainen ja väkevä teos kulttuurisista törmäyksistä ja erilaisten kulttuuritaustojen mahdollisuuksista ystävyyteen ja ymmärtämiseen.

Marja Riihimää tutkii mielellään erilaisia näkökulmia kotiseudun ympäristössä.

-Esimerkiksi täältä Ruissalon telkakan Föilaiturilta katsoessa Turku on ihan eri näköinen kuin vaikkapa Puolanpuistossa, sanoo Riihimää.

Joensuuntie 28, Somero

puh. 02 748 6688

Avoinnna ma-pe klo 8-17, la klo 9-14

SYKSYLLÄ 2023 SALON TEATTERISSA
Raikas tulkinta kansallisenäytelmäkirjailija Minna Canthin nuoruusvuosista.

Rouva C.

Minna Rytisalo · Heini Tola · Anu Hälvä

Ensi-ilta 23.9.2023 | Esitykset 25.11.2023 saakka
Kulttuuritalo Kivassa, Horninkatu 21

● SALON TEATTERI | ANNANKATU 10 • 0440 316055 | www.salonateatteri.com | lippu.fi |

**Syksyn
teatteri-
elämyksiä
AKSELISSA**

Reko Lundán, Laura Hurme

Tarpeettomia ihmisiä, ensi-ilta 22.9.

Ilmari Kianto, Alekski Kauppinen

Ryysyrannan Jooseppi, ensi-ilta 13.10.

Neil Hardwick-Jussi Tuominen, Kauno Takarautio

Tankki täyteen, ensi-ilta 10.11.2023

ESITYSAJAT JA LIPPUVARAUKSET

www.teatteriakseli.fi

p. 040 966 9628 (ark. klo 15-17)

LIPUT

20 € / 18 €

ESITYKSET OSOITTEESSA

HUMALISTONKATU 8A, TURKU

**TEATTERI
AKSELI**

Petri Tähinen

Osattomuuden, turhautumisen ja toivon essee

Vuonna 2018 Kirjan talon ja Taiteen edistämiskeskuksen Lounais- Suomen toimipisteen kymmenen vuot- ta kestänyt tilanjako päättyi. Saman katon alle päätyminen oli saanut alkunsa jo virastoa edeltäneen tai- detoimikuntalaitoksen aikana. Aja- tus oli kehkeytnyt ja jalostunut lääninkirjailijoiden ja paikallisen taidetoimikunnan aikaisemmassa kirjallisuuden edistämistyössä. Työ oli jättänyt Turkuun jo useita kirjalli- suuden ja sanataiteen yhteisöjä sekä joitakin oli muodostunut orga- nisesti kansalaisyhteiskunnas- ta. Työ konkretisoitiin laitoksen, yhteisöjen, kaupungin, kirjailijoi- den ja sanataiteilijoiden ja myös valtakunnallisen neuvottelukun- nan kanssa alueelliseksi kirjalli- suustrategiaksi - Käännetään sivua (2006). Kirjan talo sai tilat, kun val- tion virastotalon remontin alta siir- tyvä taidetoimikunta tarvitsi kump- paneita väistötilojen vuokraa jakamaan.

Tilaa jakoivat myös kustanta- mot Savukeidas ja Nihil Interit sekä paikalliset yhteisöt Lounais-Suom- en kirjailijat, Runoviikko Varsin- ais-Suomessa, Turun Sanataide- yhdistys, Kirjoittajayhdistys Kapus- tarinta ja Taideyhdistys Olohuone. Olin itse päätenyt mukaan lähetet- tyäni runoja Savukeitaalle. Kustan- nusliikkeen Captain kutsui minut runokeikalle ja törmäilimme jatkos- sa baareissa. Olin tuossa vaihees- sa vankan pulla-, paella- ja vaate- myynnin markkina- ja festarikaup- piaan historialla sopiva Savukei- taan messuavuksi ja lasinjakajaksi. Kirjoitin runoja ja luin suhteellisen laajalti teoriasta sarjakuvaan, joten omakin intressi veti.

Olin sopivasti koulutuspolulta syrjäytynyt, hanttihommissa ele- menttiasennusporukan rapparina, minulla oli keikkajärjestämisen ja levytysprosessin osaamista (Psy- chostars, Crackwhore), olin vetänyt karaokea, joten mikseri ja puihat ol- i näpeissä, kuten myös asiallisen tekstin rekisteri sekä hyvän esityk- sen rakenteet ja järjestys. En tun- tenut millään lailla taidetoiminnan maailmaa ja jäin jumiin epäilemättä tekemisen mahdollisuuksien kutkuttamana.

Aluksi toimintaa ei juuri ollut: oli yhteisten tilojen osalta pääsään- töinen vuokra- ja kehitysvastuu, hyviä hahmotelmia ja kumppaneita. Perustoimintarahoitusta ei ollut juurikaan, pankit olivat amerikoissa rytsisseet ja kotimaassa jاکovarat kadonneet, joten odotusarvot sel- laisen nopealle löytymiselle olivat heikot.

Kymmenessä vuodessa talosta oli kuitenkin muotoutunut kirjalli- suuden ja sanataiteen aluekeskus: aktiivinen ja autonominen yhteys- tila, kirjoittajakurssien paikka, tai- teen ja hyvinvoinnin verkostotoi- mija ja työllistäjä, tapahtumajärjes- täjä ja mitä muuta, taiteen hanke- kone. Strategia ja toinenkin, Yhdessä kirjoitetut tulevaisuudet 2012, toteutettuna. Alun vilkas tai- detoimikunnan toimisto oli jo en- nen paluuta putsatotalolle hiljenty- nyt viraston ratsatessa palkkatu- ettujen sekä harjoittelijoiden käyttöä. Pääsihteeri muuttui erityi- sasiantuntijaksi valtakunnallises- malla toimenkuvalla ja muutenkin virastossa työssä olleiden aika toimestolla väheni.

Yhteistyöt Kirjan talon ja viras- ton toimipisteen välillä olivat olleet moninaisia, tuloksekkaita ja joskus hutejakin, mutta kuitenkin yhä edelleen jatkuvia. Talon perustoi- minnan rahoitus oli Turun kaupun- gin osalta parantunut ja olimme olleet kolmivuotisessa sekä kehit- tyvässä palvelukumppanuussuh- teessa jo vuodesta 2012. Viraston osalta oli nihkeämpää, vaikka olimme päässeet toiminta-avus- tukselle vuonna 2016. Kirjallisuu- den yhteisöjen rahoitustarpeita ei havaittu virastossa ja osin se oli vanhan taidetoimikuntalaitoksen perimää. Yksilötaiteiksi luettujen osalta ministeriö oli vastannut yh- teisöjen rahoituksesta, kun taas esittävien taiteiden yhteisöt olivat

olleet jo laitoksen rahoitettavana. Tämä jako näkyi edelleen resurs- soinnissa ja myös viraston johtajien valinnassa.

Ministeriön rahoituksen näkö- kulma on valtakunnallinen ja ainut toiminta-avustuksen rahoitusmah- dollisuus, kirjallisuuden ja sanatai- teen instituuttien sekä kirjailijata- lojen momentti, oli niin sanotusti täynnä. Ellei VTM osoittaisi lisära- hoitusta tai joku aikaisemmin ra- hoitusta saaneista unohtaisi lähet- tää hakemustaan, ei uusilla hake- muksilla olisi todellisia läpimen- omahdollisuuksia. Teimme niitä kuitenkin kertoaksemme ministe- riölle rahoitustarpeesta ja kehitty- västä toiminnasta.

Virasto ja ministeriö järjestelivät uuden lain mukaisesti rahoitusvas- tuitaan ja valtion toiminta-avustuk- set aukesivat myös kirjallisuuden yhteisöille. Potti oli vain kovin pieni, alle puolet Kirjan talon vuotuisesta tilinpäätöksen osoittamasta vaih- dosta. Kaikille taiteen yhteisöille yhteinen toiminta-avustushakemu- silmoitus kuitenkin varasi mahdol- lisuuden 80 % valtionrahoitukseen. Näkemykseni mukaisesti toiminta täytti vaatimukset, ja olimme jär- jestäneet taide- ja taiteilijapolitiis- ten strategioiden lukupiirejä yhdis- tyksen hallitukselle vuodesta 2012. Alan ymmärrys ja toiminnan arti- kulaatio kantoivat vaivaa sekä huolenpitoa mukanaan. Vuonna 2018 lähdin tutustumaan päätö- sasiakirjoihin: lukemaan, miten kriteereitä sovelletaan ja vaikutta- vuustavoitteiden toteutumista huomioidaan. Esittelyt olivat ku- sissa vuosien 2016 ja 2017 osalta, mutta vuoden 2018 esittelyteksti huokui poislukua: monitaiteelli- suus ei ole kirjallisuuden edistä- mistä, taiteen yhteisöjen toimin- ta-avustuksista ei tueta kurssijär- jestäjiä ja että tavoitteemme olivat epärealistisia.

Koin, ettei toiminnan kokonai- suutta ollut millään tavalla nähty tai tahdottu nähdä ja se tuntui höl- möltä, sillä Kirjan talon toiminta heijasti aika prikulleen viraston odotuksia taiteen yhteisöille. Kirjan talo toteutti arjessaan vuonna 2018 kirjallisuuden ja sanataiteen, tai- teen välityspalveluiden ja taiteen ja hyvinvoinnin läänintaiteilijan töitä. Läänintaiteilijat harvoin teke- vät taiteellista työtä, vaan heidän roolinsa on pääsääntöisesti tuo- tannollinen ja toimet hyvin saman- kaltaisia talon rakenteen toiminnalle.

Rakenne työllisti Kirjan talolla 2-4 kertaisesti talon kokoon nä- hden taiteilijoita varsinaiseen työ- hön. Läänintaiteilijoiden toiminta- budjetit eivät riittä tällaiseen suh- teeseen, ennemminkin 10% raken- teen kuluista menee toisten taiteilijoiden työllistämiseen. Ra- kenne toteutti siis muutakin tehtä- vää kuin itsensä ylläpitäminen.

Taiteilijatyön lisäksi talon raken- ne tuotti aktiivisen ja autonomisen taiteen tilan. Vuonna 2018 käyttö- kerrat lähestyivät kymmentä tuhat- ta. Nämä käyttökerrat muodostui- vat toimistotyöstä, työpöytä vuok- raavien tutkijoiden, kirjailijoiden, journalistien ja hanketyöntekijöi- den päivistä, kurseista, yhteisöjen kokouksista ja työryhmätapaami- sista, paikallisten taiteen yhteisö- jen ja hallinnon verkostopalavei- reista, satunnaisista tilavuokralai- sista, kirjoittajaryhmistä, runon sparraustoiminnasta ja monesta muusta. Tapahtumia oli tilakalen- teriin merkattu pitkälti neljättä sa- taa. Kokonaisuus pelasi, törmäytti, ristiinpylytti, voimaannutti, osallisti ja jalkautti taidetta ja taiteilijoita kuin toiminnalliseen kaapuun pukeutu- nut kävelevä kulttuuripoliittinen strategia.

Oli vastenmielistä ja raivostut- tavaa lukea päätösten happamia lauseita, jotka poikkesivat hakuil- moituksen kriteereistä. Yhteisöjä kohdeltiin esittelyissä eri tavoin. Meille haitaksi luettu toiminta saat- toi saada positiivisia mainintoja toisten yhteisöjen esittelyissä. Li- säksi osaksemme tullut monitai-

teellinen lähestymistapa aiheutti näreitä. Toimintaamme ei voitu lukea kokonaisuudessaan kauno- kirjallisuuden edistämiseksi ja näin myös väistettiin vastuu riittämättö- mästä budjetoinnista. Olimme kuitenkin saaneet Taikelta ison hankeavustuksen, Evdemonia 35 k€, 2016, vastaavan toiminnan pilotoimiseen ja rakenteeseen is- tututtamiseen. Tämän hankkeen pysyvät tulokset ja taiteilijoiden työllistämisen kasvu kurseissa, hankkeissa ja palveluissa jäivät hyväksilukematta toiminta-avus- tuksen esittelyissä, ei kelpaa -kom- mentoinnilla säästettynä.

Toimintaa kuitenkin piisasi, se kehittyi, ja vuosi rullasi eteenpäin. Tällaisessa tilanteessa toimin- ta-avustushakemuksen tekeminen alkaa käydä hyvin raskaaksi. Huo- noja hakemuksia ei kannattanut kirjoittaa, joten käytimme runsaasti aikaa niiden tekoon. Ei ole muka- vaa kirjoittaa priimaa, mukailla vaikuttavuustavoitteita sekä kri- teereitä, kun tietää, että hakemus luetaan päin seinäi. Hankehake- muksemme menivät läpi varsin kovalla prosentilla, eli kyse ei to- dennäköisimmin ollut hakemuksen laadusta tai kirjoittajan taitamattomuudesta.

Vuoden 2019 toiminta-avustus- päätöksen jälkeen hain esittely- asiakirjat sekä avustuksen saanei- den kirjallisuuden yhteisöjen ha- kemukset. Esittelyjen puolesta sama jatkui ja vain myös illolla to- deta, ettei hakemuksemme tai sen liitteiden laatu todellakaan kalven- nut vertailuissa.

Järjen lisäksi esittelyteksti oli osaltamme jälleen vastoin hakuil- moitusta ja oletusta asiallisesta viranomaistoiminnasta. Pauhasin ja rähisinkin tästä hallitukselle: ”— jotain saatanan rajaa.” Asiasta saivat kuulla myös yhteistyökump- panit ja huomaamattani urauduin virastovastaiseksi sekä sosiaalisen että sisäisen juonteen puolesta. Olimme vuoden 2019 alussa yh- teydessä virastoon esittelykom- menteista pitkällä ja asiallisella viestillä. Meille vastattiin lyhyem- min arvonsa tuntevalla käsienpe- sullalla, kuivalla viranomaisväistöllä ja vähättäilyllä.

Jäi oikaisuvaatimusten ja valit- tamisen tie. Aloitin oikeuskansle- rista: yhdenvertaisuuden puutteet käsittelyssä, esittelyjen poikkeaa- vuus hakuilmoituksesta ja eri tai- teiden yhteisöjen yhteisen käsit- tely prosessin puute. Perustin argumenttia hakuilmoituksen lisä- si taide- ja taiteilijapolitiittisten strate- gioiden ja selvitysklausujen kertomisiin.. Saimme vastauksen: koska olemme itse hakijana asias- sa, käsittelyyn siten sekaantu- neita, valituksemme ei aiheuta toimenpiteitä. Kysymyksessä oli viranomaisen harkinnanvaran asia. Tietenkin on hankala kuvitella kan- salaistoimijaa, joka ilman päätök- sen kohteeksi joutumista innostusi valittamaan pitkästi, 24 liuskaa.

Vuoden 2020 toiminta-avus- tuspäätöksestä teimme ensimmäi- sen oikaisuvaatimuksen. Taike oli nostanut toiminta-avustuksen minimin 20k euroon, joten kirjalli- suuden yhteisöjen avustukset nousivat: pottikin saavutti 100 k€ rajan, viisi jakajaa. Olimme hake- neet 144 k€. Taiteen yhteisöille oli tullut myös mahdollisuus hakea kolmivuotisia toiminta-avustuksia jo vuodelle 2019. Ensimmäisessä vaiheessa mahdollisuus avautui vain esittävien taiteiden yhteisöille, vuotuinen minimituki 50 k€, eli tässä tunnustettiin edellisen joh- tajan näkemys vakaan toimijan minimitarpeesta. Kirjan talo täytti taiteen yhteisönä kolmivuotisen avustuksen ehdot, mutta ei kirjalli- suuden yhteisönä voinut sitä hakea.

Sain vuoden 2021 alussa pu- huttua Taku ry:n toiminnanjohtajan osuuttamaan juristin avuksemme. Vakuutin, ettemme olleet hake- massa korotusta omaan avustuk- seemme, mikä kyllä oli sekin taus-

talla, vaan yhdenvertaista käsitte- lyä taiteen yhteisöille.

Juristin kanssa sovimme stra- tegiaksi, että ensin oikaisuvaati- mus ja sitten hylkäyksestä valitus hallinto-oikeuteen. Tämän jälkeen uusi kanteluyritys oikeusasimie- helle ja kun seuraavana vuonna OKM vahvistaa viraston budjetin, oikaisuvaatimus siitä, sen kirjalli- suuden yhteisöjä syrjivästä rahoi- tuskehyksestä, vaikutusvoittovaro- jen käyttösuunnitelman sarakkees- ta Kauno kirjallisuuden edistämiseen.

Juristi oli kiitellyt minua kauniisti oikeusasiamiehelle tehdyn kante- lun tekstistä ja argumentista. Lä- hetin kantelun perjantaina 13. elokuuta, rokkarin onnen kolme- toista, ja olin hyvillä ja ylpein mielin. Kantelun hylkäävä vastaus tuli reilussa viikossa. Olimme avustuk- sen hakijana ja siten potentiaali- sena edunsaajana jotenkin jäävin kaltainen ja lisäksi kyseessä oli viranomaisen harkinnanvaran asia.

Juristi soitti oikeusasiamiehen esittelijälle ja raportoi puhelusta minulle. Kantelu oli esittelijänkin mielestä ansiokas, mutta koska kyseessä on ”ei subjektiivista oi- keutta avustukseen”-tapaus, ei viranomaisen harkinnanvaraa läh- detä arvioimaan. Juristi neuvoi minuakin soittamaan esittelijälle ja niin tein. Sain kiitoksia ja minulta toivottiin ymmärrystä sille, että kun olemme hakijana, ei kantelua kä- sitellä. Koitin avata, että harvoin kansalaisella on syytä tai viitseliäi- syyttä kannella viranomaisen toi- minnasta. Kerroin myös, että voin riisua argumentin yhdistyksistä ja esittää sen puhtaan hallinnollisju- ridisena. Esittelijä totesi, ettei tä- mäkään menestyisi, sillä on tämä ”ei subjektiivista oikeutta avustuk- seen” ja viranomaisen harkinnan- vara. Jatkoin vielä ke kustelua, että kun tässä on kyseessä tilanne, jossa viranomainen harkitsee il- moitetuista kriteereistä piittaamatta, eli jos viranomainen perustaa päätöksensä tikanheiton tulok- seen, mutta tikanheittoon lähtö on harkittu päätös, niin onko koko päätös tällöin harkinnanvaran si- sällä? ”Kyllä, ymmärrättehän, että juridiikkakin on sanataiteita.”

Tämä ei tietenkään luvannut hyvää sisällä olleelle valitukselle hallinto-oikeuteen. Valitusasian suhteen oli toivoon otettava anti- kin kreikkalainen näkemys: pysy- köön laatikossa.

Selvitelin OKM:itä Taiken bud- jetin vahvistamisen prosessia ja mahdollisuuksia tehdä oikaisuvaatimusta. Minulle todettiin, että kos- ka emme ole päätöksen suoranai- nen kohde, vaan Taike, niin oikai- suvaatimustamme ei käsiteltäisi. Taike oli useasti kyselyty julkisuu- dessa vuosien aikana jakamatto- man OKM-potin perään, joten välitin tiedon myös virastolle. Kan- nattaa tehdä oikaisuvaatimus ja sitten hallinto-oikeusvalitus, jos oikaisuvaatimus ei mene läpi. Pe- rusteena vaikka kyvyttömyys to- teuttaa yhdenvertaista arviointia sarakkeiden ahdistuksessa.

Vuodelle 2022 myös kirjallisuu- den yhteisöille tuli mahdolliseksi hakea kolmivuotista avustusta. Hakemusta tehdessä arvailin, että näin tuskin tulisi tapahtumaan. Kirjallisuudessa oli Kirjan talon li- säksi toinen hakija, jonka toimin- nan mitta ja laatu täytti kolmivuo- tisen ehdot (kolme viimeistä vuotta yli 100 k€ liikevaihto), joten raha riittäisi vain kahdelle, tai sitten en- tisen tapaan viidelle yksivuotisina minimiavustuksina. Kolmivuotisen hakemuksen tekemisessä oli jon- kin verran vaivaa: strategia ja bud- jetit kolmelle vuodelle.

Arvauksen mukaan kolmivu- otisia avustuksia ei kirjallisuudessa jaettu ja uusi valitusprosessi pääsi liikkeeseen. Virastolla oli kestänyt vastata edellisen prosessin aikana ja olimme syksyllä hakemussuman aikaan kirjoittaneet vastauksen viraston vastaselitykseen. Päätöstä uskalsi odottaa kevääksi.

Olin jo aikaisemmin pyytänyt virastolta kaikkien taiteiden esitte- lyasiakirjat ja jatkoin samoin. Asia- kirjojen kertoma päätöksenteon tapojen kirjo oli moninainen. Jos- sain oikein odotettiin yhteisöjen kohottavan omarahoitustaan, jotta kolmivuotiselle päästiin. Oli paljon

yhteisöjen toimintaa, rakenteiden kokonaisuutta ja rahoitustarpeita ymmärtävää esittelyä. Ja sitten oli kirjallisuuden esittelyt.

Sama rumba päälle: oikaisu- vaatimus ja sen hylkäyksen jälkeen valitus hallinto-oikeuteen. Valituk- sessa päästän argumentin sekaan sanataidetta ja sen mitta on kol- mattakymmentä liuskaa. Syksyllä edellisen hallinto-oikeudesvalituk- sen hylkäys tulee samaan aikaan kun pyyntö vastauksesta viraston vastaselitykseen uuden valituksen osalta: viranomaisen harkinnava- ran asia, valitukselle ei varsinaista aihetta.

Haen päätökselle valituslupaa korkeimmasta oikeudesta ja tam- mikuussa saimme odotetun pää- minnasta. Kerroin myös, että voin riisua argumentin yhdistyksistä ja esittää sen puhtaan hallinnollisju- ridisena. Esittelijä totesi, ettei tä- mäkään menestyisi, sillä on tämä ”ei subjektiivista oikeutta avustuk- seen” ja viranomaisen harkinnan- vara. Jatkoin vielä ke kustelua, että kun tässä on kyseessä tilanne, jossa viranomainen harkitsee il- moitetuista kriteereistä piittaamatta, eli jos viranomainen perustaa päätöksensä tikanheiton tulok- seen, mutta tikanheittoon lähtö on harkittu päätös, niin onko koko päätös tällöin harkinnanvaran si- sällä? ”Kyllä, ymmärrättehän, että juridiikkakin on sanataiteita.”

Tämä ei tietenkään luvannut hyvää sisällä olleelle valitukselle hallinto-oikeuteen. Valitusasian suhteen oli toivoon otettava anti- kin kreikkalainen näkemys: pysy- köön laatikossa.

Selvitelin OKM:itä Taiken bud- jetin vahvistamisen prosessia ja mahdollisuuksia tehdä oikaisuvaatimusta. Minulle todettiin, että kos- ka emme ole päätöksen suoranai- nen kohde, vaan Taike, niin oikai- suvaatimustamme ei käsiteltäisi. Taike oli useasti kyselyty julkisuu- dessa vuosien aikana jakamatto- man OKM-potin perään, joten välitin tiedon myös virastolle. Kan- nattaa tehdä oikaisuvaatimus ja sitten hallinto-oikeusvalitus, jos oikaisuvaatimus ei mene läpi. Pe- rusteena vaikka kyvyttömyys to- teuttaa yhdenvertaista arviointia sarakkeiden ahdistuksessa.

Vuodelle 2022 myös kirjallisuu- den yhteisöille tuli mahdolliseksi hakea kolmivuotista avustusta. Hakemusta tehdessä arvailin, että näin tuskin tulisi tapahtumaan. Kirjallisuudessa oli Kirjan talon li- säksi toinen hakija, jonka toimin- nan mitta ja laatu täytti kolmivuo- tisen ehdot (kolme viimeistä vuotta yli 100 k€ liikevaihto), joten raha riittäisi vain kahdelle, tai sitten en- tisen tapaan viidelle yksivuotisina minimiavustuksina. Kolmivuotisen hakemuksen tekemisessä oli jon- kin verran vaivaa: strategia ja bud- jetit kolmelle vuodelle.

Arvauksen mukaan kolmivu- otisia avustuksia ei kirjallisuudessa jaettu ja uusi valitusprosessi pääsi liikkeeseen. Virastolla oli kestänyt vastata edellisen prosessin aikana ja olimme syksyllä hakemussuman aikaan kirjoittaneet vastauksen viraston vastaselitykseen. Päätöstä uskalsi odottaa kevääksi.

Olin jo aikaisemmin pyytänyt virastolta kaikkien taiteiden esitte- lyasiakirjat ja jatkoin samoin. Asia- kirjojen kertoma päätöksenteon tapojen kirjo oli moninainen. Jos- sain oikein odotettiin yhteisöjen kohottavan omarahoitustaan, jotta kolmivuotiselle päästiin. Oli paljon

omaispäättöksenteossa voitaisiin vähentää, mutta Taike on ollut haluton näin tekemään. Sillä tavalla haluton, ettei se ole saanut vielä- kään istutettua toiminnan taloudel- lisen kestävyymen arviointia pää- töksiinsä, vaikka sitä ilmoittaa te- kevänsä. Virasto ei mm. kerää, käytä tai vertaile toteutuneita omarahoitusprosentteja, vaikka tiedot sähköisestä järjestelmästä löytyvät.

Taiteen yhteisöjen toimin- ta-avustukset ovat minimissään 20 000 € vuosi. Tämän kokaisen hankinnan tekeminen edellyttää useilta kilpailutusta, avointa ja lain- säädännöllisesti varsin tarkkaan rajatun prosessin ja kriteerien so- veltamisen tavan. Taiteen edistä- miskeskuksessa yhden asiantun- tijavirkamiehen esittelystä voi johtaja tehdä päätöksen jopa yli 200 k€ /vuosi avustuksesta, ilman hakijoita yhdenvertaisesti kohte- leviä käytäntöjä ja varsin vahvan viranomaisen harkinnanvaran suoja.

Voidaan hyvin sanoa, että toi- minta-avustuksilla virasto itse asiassa ostaa taidetoimintaa vuode- ksi eri taiteen yhteisöiltä. Haku- julistus on kilpailukutsu taiteen palvelujen toimittajille, eli taiteen yhteisöille. Tätä ajattelua kuvastaa myös Turun kaupungin toimin- ta-avustuksen muutos palvelu- kumppanuussopimukseksi kolmi- vuotisten osalta. Tässä valossa viraston käytännöt hakemusten arvioinnissa eivät ole päässeet irti taidetoimikuntalaitoksen persoo- nallisista tavoista. Taiteen toimin- ta-avustusten Taiken aikana tal- leesta lisärahoituksesta suurin osa on mennyt yhteisöille, joilla toimin- ta-avustushistoria jo taidetoimikun- talaitoksesta peräisin.

Vallan vanhojen tapojen muut- taminen ei tapahdu lainsäädännöl- lä, kuten taiteen virastouudistus osoittaa. Veikkausvoittovarojen käyttösuunnitelma jäi tänä vuonna historiaan dokumenttina ja Taiken rahoitus siirtyi suoraan budjetista tulevaksi. Silti mikään ei muuttunut. Ministeriö ei ole päästämässä vi- rastoa asiantuntijan tarvitsemaan autonomiaan.

Viimeisen hallinto-oikeusvali- tuksen vastauksessa virasto toteaa olevansa ministeriön suhteen toi- meenpanovirasto. Tämä on tietysti toista, mitä virasto kertoo julkisesti olevansa eli asiantuntijavirasto. Olen ollut siinä ymmärryksessä, että kun tarvitaan asiantuntijoita, ei toimeenpanijoita kannata pai- kalle kutsua ja päinvastoin.

Tämä antaa hyvän kuvan mi- nisteriöohjauksesta. Perusteeksi ohjauksvallan säilyttämiseksi minis- teriö mainitsee, että sen mahdol- lisuus poliittisen ohjauksen säilyy. Asiantuntijapäätöksissä poliittinen ohjaus ei voi olla muuta kuin kor- ruptoivaa, mikäli viranomaisen päätösprosessit ovat asialliset. Ei sille ole tarvetta.

Jos alussa minua Kirjan talossa kutkuttivat mahdollisuudet, niin nyt nuo mahdollisuudet velvoittavat. Olemme aloittaneet eri taidetoi- minnan polkuja, joten hyvä niitä on jatkaa ja vahvistaa kärrypoluiksi ja miksei valtateiksikin. Itsekin saa oppia uutta joka vuosi ja olen ilok- sen huomannut ottaneeni juridi- sen tekstilajin nappeihini. Tämä taito tuntuu vuotaneen tuotannol- liseen arkeen ja olen hämilläni uusista jäsennyksistä, iduista ja alati näkyvästä keväästä.

Teksti kirjoitettu Cuporen Taike 10 v. julkaisua varten ja se olisi voitu artikkelikokoelmassa julkaista, mutta editointi olisi poistanut tekstin kaunokirjallisen luonteen ja tehnyt otsikon merkityksettömäksi. Kirjoittajan ymmärryksen jäsentyminen aiheesta on paljon velkaa Cuporen selvitykselle: Taiteilijapolitiikan kepit ja porkkanat - Taiteen edistämiskeskuksen toiminta-avustukset taiteenalojen yhteisöille (Sakarias Sokka ja Olli Jakonen, Cupore 2020)

Luovaa lukutaitoa luomassa

Viidessä varsinais-suomalaisessa kunnassa tehdään parhaillaan uraauurtavaa lukutaitotyötä. Käynnissä on Opetushallituksen rahoittama ja Kirjan talo – Bokens hus ry:n koordinoima Luova lukutaito -hanke. Tämä lukutaitotyön kehittämishanke toteutetaan 2.5.2023–31.3.2024 yhteistyössä Salon, Someron, Taivassalon, Liedon ja Sauvon kuntien kirjastojen kanssa. Luova lukutaito -hankkeen suunnittelusta ja käytännön toteutuksesta vastaavat hankekoordinaattorit, Kirjan talon sanataideohjaajat **Katihanna Heikkinen** ja **Jenni Turunlahti**.

Luova lukutaito -hankkeessa huomio kiinnitetään vahvasti yhteistyöhön. - Hankkeelle haettiin rahoitusta työnimellä Luetaan yhdessä. Koska kyseinen nimi olikin sitten jo muussa käytössä, lähdimme etsimään jotain vielä sopivampaa ja tavoitteitamme paremmin kuvaavaa. Lopulta hankkeen nimeksi tuli Kirjan talon toiminnanjohtajan Petri Tähtisen ideasta Luova lukutaito, joka kuvastaa työtämme täydellisesti, kertoo hankkeen toinen koordinaattori Katihanna Heikkinen. - Tarkoitus on yhteistyön merkitystä korostaen luoda uudenlainen ja aiempaa tärkeää lukutaitotyötä täydentävä ote lukemisen edistämiseen.

Luova lukutaito on seikkailua sanojen ja tarinoiden maailmoissa, innostumista kielestä ja kirjallisuudesta, kirjavinkkaamista, sanataidetta ja lukutaitosiltojen rakentamista. - Luova lukija luo myös itse tarinoita, osaa lukea sekä tulkita maailmaa monin tavoin, ja tuoda lukemiaan asioita yhteen. Luova lukutaito on myös elämänhallintataito, ja nykymaailmassa hyvin tarpeellinen, kertoo Heikkinen.

Luova lukutaiton hanketyö yhdistää

Hankkeen toinen koordinaattori Jenni Turunlahti kuvailee

hankkeen tavoitteina olevan sekä paikallisen että alueellisen lukutaitotyön edistäminen, yhteistyön käynnistäminen sekä uusien, kestävien ja jatkuvien lukuinnon kasvattamiseen tähtäävien toimintamallien kehittäminen ja pilotoiminen.

- Paljon ehditään tehdä hanketyöme aikana, mutta valmista ei tietenkään tule. Toivomme kuitenkin voivamme kylvää kasvukykyisiä siemeniä, tai rakentaa kantavia perusteita lukutaitotyön silloille hankekunnissa sekä niiden välillä. Kirjan talo on luvannut jatkaa Luovan lukutaidon sivujen ylläpitoa hankkeen jälkeenkin. Aloittamamme työ jää elämään, ja esimerkiksi kaikki nettisivuilta löytyvät hankkeessa tuotetut materiaalit ovat jo nyt kaikkien avoimesti käytettävissä.

Luova lukutaito uusia yhteyksiä luomassa

Luova lukutaito -hankkeen aikana on tarkoituksena rakentaa elinvoimaista lukutaitotyön verkostoa ja vahvistaa lasten ja nuorten lukutaitoa kuntatasolla ja alueellisesti. Tämän lisäksi huomiota halutaan kiinnittää ihan kaiken ikäisiin lukijoihin.

- Haluamme työllämme herätellä myös asennemuutosta. Lukutaitotyö ei ole vain lapsiin ja nuoriin tai tiettyihin paikkoihin kohdistettava asia, vaan se kuuluu kaikenikäisille ja kaikkialle. Aikuisten esimerkki ja osallisuus ovat tärkeitä. Yhteiskuntamme olisi hyvä tunnistaa nykyajan realiteetit lukemisessa. Lapset ja nuoret lukevat nykyään paljon, mahdollisesti paljon enemmän kuin koskaan aiemmin. Tekstit, joiden parissa toimitaan, ovat hyvin monipuolisia ja monikanaavaisia. Kirja on yksi monista käyttöliittymistä, usein rauhoittava. Kirjaan voi jokainen rohkeasti tarttua, jatkaa Katihanna Heikkinen, jolla on kokemusta myös tätä hanketta

edeltäneessä Lukeva Salo -hankkeessa toimimisesta.

- Haluamme hanketyössä herätellä kuntien eri toimijoita miettimään omaa osuuttaan lukutaitotyöhön. Haastamme esimerkiksi harrastustoiminnan tuottajia, yhdistyksiä ja yrityksiä miettimään, miten juuri he voisivat osallistua lukutaidon edistämiseen omassa toiminnassaan. Ulotamme lukutaitotyön kaikille vauvasta vaariin, vankan lukutaidon luominen on ihan kaikkien yhteinen asia, kertoo Heikkinen.

- Hankkeessa toivomme itse kunkin kuntalaisen ja kunnan toimijan miettivän, miten voisi tukea lukutaidon kehittymistä alueellaan. Millaista yhteistyötä esimerkiksi voisi itse tehdä omassa toimintaympäristössään lukutaitoa tukeakseen? Turunlahti täydentää.

Lukutaidon edistämiseksi on mahdollista uusia luovia yhteyksiä ja yhdistää jo olemassa olevien toimijoiden voimia. - Olisiko mahdollista löytää sellaisia yhteistyömuotoja, jotka sopisivat omaan toimintaan luontevasti ja mahdollisesti samalla tukisivat myös toiminnan vahvistumista? Voisiko kirjasto palvella teitä ja kaikkia toiminnassa mukana olevia aiempaa monipuolisemmin ja aiempaa luovemmin? kysyy myös Heikkinen ja jatkaa:

- Me toivotamme kaikki tervetulleiksi mukaan Luovan lukutaidon yhteyksiä luovaan maailmaan!

Luova lukutaito -hanke rakentaa lukutaitosiltoja yli kuntarajojen

Luova lukutaito -hankkeessa kirjastoilla on keskeinen rooli lukutaitotyön yhdistäjänä, ja tätä roolia hanke haluaa edelleen vahvistaa. Kirjasto nähdään kunnan lukutaitotyön ja lukemisen keskuksena, ja mahdollisuudet lukemisen vahvistamiseksi kirjastolähtöisesti nähdään hyvin kiinnostavana.

- Kirjasto voi entistä vahvemmin ottaa roolia kaikkien kuntalaisten lukutaidon edistäjänä. Kirjasto voi olla yhdistävä tekijä, joka toiminnallaan luo lukevaa kuntalaisuutta aiempaa vahvemmin. Hanketyössä luodaan yhdessä lukuevien ja lukemaansa yhdistävien kuntalaisten identiteettiä, kertovat hankekoordinaattorit.

Lukutaidon edistämistyötä on jo tehty monessa kunnassa. Tässä hankkeessa tuodaan opittua ja koettua myös yhteen, ja opitaan toinen toisiltaan. Yhdessä voidaan myös kehittää uutta ja katsoa aika-kaasti eteenpäin. Hankkeessa halutaan nähdä mahdollisuuksia huolipuheen sijaan.

- Lukutaidon tila puhuttaa yhteiskunnassamme laajasti, ja hyvä ja monipuolinen lukutaito tunnustetaan elintärkeäksi taidoksi. Keinoja lukutaidon vahvistamiseksi on. Näemme esimerkiksi, että sanataidesäilöiden lisääminen kirjasto-

jen, koulujen ja varhaiskasvatuksen arkeen madaltaisi kynnystä tarinoiden, tekstien ja lukemisen maailmaan, taustoitaa hankkeen toinen koordinaattori, sanataideohjaaja Jenni Turunlahti.

- Luova lukutaito avaa lukemisen lukkoja ja antaa avaimia asennoitua lukemiseen sekä sen edistämiseen uudella tavalla. Näkökulman muutos on tarpeellinen lukemiseen innostamiseksi ja kannustamiseksi, toteaa Katihanna Heikkinen.

Luova lukutaito luo kirjastosiltoja

Hankkeen tarkoituksena on löytää ja luoda uusia lukutaitoa edistäviä sekä tukevia yhteyksiä niin kuntien sisällä kuin niiden välilläkin. Hankkeessa myös kartoitetaan, millaisia yhteistyön siltoja siis kirjaston ja kuntien sekä alueen muiden toimijoiden kesken voisi hankkeen aikana rakentaa. Hankkeen nettisivuilta löytyy kysely, johon kuka tahansa hankekuntien alueelta voi käydä vastaamassa. Kyselyn avulla saadaan tietoa lukutaitotyön todellisista tarpeista ja toiveista. Vastausten avulla resursseja voidaan kohdistaa oikein.

- On tärkeää kuulla lukutaitotyötä tekevien omia ajatuksia siitä, millaista tukea meille kaikille yhteisen lukutaitotyön edistämiseen toivotaan? Lukutaidolla on suuri merkitys yhteiskunnassamme, sen voi ajatella olevan jopa selviytymistaito. Lukutaidon edistäminen koskettaa meitä jokaista, ja tässäkin asiassa yhteistyössä on voimaa, pohtii hankekoordinaattori Heikkinen.

Luodaan lukutaitoa yhdessä

Hankkeessa toteutetaan monenlaisia sisältöjä, kuten luovan lukutaidon teemapäiviä eri kirjastoissa, kuntien ohjaavalle henkilöstölle suunnattuja täydennyskoulutuksia, lapsille ja nuorille suunnattuja etäyhteydellä toteutettavia sanataidesisältöisiä kerhoja, kuten pelikäsikirjoittamisen etäkerhoa ja Nuorten omaa etäluupiiriä, sekä keskustelutilaisuuksia. Näiden lisäksi tuetaan sanataidelähtöistä materiaalia lukutaitotyön tueksi.

Luovan lukutaidon teemapäiviä järjestetään kaikissa hankekunnissa, ja niistä löytyy ohjelmaa kaikenikäisille. Tapahtuman aikana on voinut esimerkiksi osallistua omatoimiseen runosuunnistukseen, täyttää Lukupupu Lulun kaverikirjaa ja käydä nappaamassa mukaan Lukupupu Lulun lukuhaaste-monisteen. Teemapäivien lisäksi jokaisessa hankekunnassa järjestetään täydennyskoulutuksia lukutaitotyön tueksi. Luovan lukutaidon siltakoulutukset ovat lukutaitotyön parissa toimiville ammattilaisille suunnattuja. Koulutuksia järjestetään samansisältöisinä jokaisessa hankekunnassa, ja niihin toivotaan osallistuvan kirjastoväen lisäksi

Luova lukutaito -hanke

Luova lukutaito -hankkeen koordinaattorit Katihanna Heikkinen ja Jenni Turunlahti lukutaitotyössä Salon harrastusmessuilla elokuussa 2023. Kuvaaja: Kirsi Rouvali

si laajalti kuntien eri toimijoita. Koordinaattorit kertovat käytännön esimerkkien avulla sanataiteen luovien menetelmien hyödyntämisestä lukutaitotyössä. Luovan lukutaidon siltakoulutuksissa eri toimijat pääsevät tutustumaan toisiinsa sekä lukutaidon edistämisen yhteistyömahdollisuuksiin oman kunnan sisällä.

Hankkeessa järjestetään myös maksuttomia ja kaikille avoimia Kirjakaffet-etätilaisuuksia. -Etänä pidettävissä tilaisuuksissa lukutaitotyön asiantuntijat alustavat keskustelua omasta näkökulmastaan ja aiheestaan käsin. Aikaa varataan runsaasti myös keskustelulle ja kysymyksille. Mukaan Kirjakaffeille voi tulla vaikkapa kahvi- tai teekupposen kera, keskusteluun osallistuminen on vapaaehtoista. Kameraa tai mikrofonia ei tarvitse pitää päällä. Luvassa on virkistäviä aiheita yhteisen lukutaitotyön inspiraatioksi ja tueksi, koordinaattorit Heikkinen ja Turunlahti lupaavat.

Luovan lukutaidon sillat -yhteisösanataidenäyttely

Syyskuun aikana koottiin kaikkien viiden kunnan yhteinen sanataidenäyttely. Näyttely oli esillä ensimmäisen kerran Turun Kirjamessuilla. Messujen jälkeen näyttely lähtee kiertämään hankekuntia. Jokaisessa kunnassa pidetään näyttelyn avajaiset sekä järjestetään

työpajatoimintaa sen teemoihin liittyen. Kiertue alkaa Salosta 17.10. ja päättyy 28.3. Sauvon kirjastolla. Näyttely osallistaa tekijöitä kaikista hankekunnista, materiaali on tuotettu yhdessä. Yhteisötaide mahdollistaa oman taiteilijuuden esille pääsyn yhteisön jäsenenä ja yhteisen tekemisen osallisena. Koordinaattorien toiveissa on luoda näyttelyn avulla yhteyden kokemuksen hetkiä myös näyttelyn kokijoille. -Mukana on monenlaisia tekstejä ja kuvaa. On kiehtovaa tutustua siihen, miten eri yhteisöt aiheita ovat lähestyneet, Heikkinen ja Turunlahti kuvailevat monipuolista kokonaisuutta.

Luodaan yhdessä!

Tietoa kaikista hankesisällöistä päivitetään hankkeen nettisivuille osoitteeseen www.luovalukutaito.fi. Sivuilta löytyy myös tapahtumakalenteri. Luovan lukutaidon löytää myös sosiaalisesta mediasta, hankkeella on omat Facebook- ja Instagram-sivut. -Lämpimästi tervetuloa tutustumaan yhteistä lukutaitotyötä edistävään materiaaliin ja kaikkeen toimintaamme. Toivomme myös runsaasti vastauksia kyselyymme, jolla kartoitamme lukutaitotyön tarpeita kunnissa! Vahvaa lukutaitoa luodaan yhdessä! toivottavat hankekoordinaattorit Turunlahti ja Heikkinen.

Yhteystiedot:
Katihanna Heikkinen, puh: 0400849391, salo@kirjantalo.org (Hankekoordinaattori)
Jenni Turunlahti, puh: 0405592995, tuottaja@kirjantalo.org (Hankekoordinaattori)
Jaakko Lind, puh: 0447784962, jaakko.lind@salo.fi (Salon kirjastopalvelupäällikkö)
Petra Julin, puh: 0401268330, petra.julin@somero.fi (Someron kirjastonjohtaja)
Anna Schaubman, puh: 0503873366, anna.schauman@taivassalo.fi (Taivassalon kirjasto- ja kulttuuripalveluvastaava)
Sini-Päivi Aho, puh: 0406520493 sini-paivi.aho@lieto.fi (Liedon kirjastonhoitaja)
Päivi Inkinen, puh: 0505948914 paivi.inkinen@sauvo.fi (Sauvon kirjastonjohtaja)

SALON TEATTERIN SYYSKAUSI 2023

Rytisalo-Tola-Hälvä ROUVA C.

- raikas tulkinta kansallinäytelmäkirjailija Minna Canthin nuoruusvuosista.
 Esitykset kulttuuritalo Kivassa, Horninkatu 21, Salo
 23.9.-25.11.2023

TANGOKONSERTTI- Pieni sydän 14.10.2023 klo 18

- Tangokonsertissa kuullaan tangoprinsessa Katja Karisukin tulkitsemana mm. kotimaisen tangomusiikin helmiä ja klassikoita

AMIN ALBUMI- 50 vuotta elämää estradilla 11.11.2023 klo 18

- Juhlakonsertissa kuullaan läpileikkaus Ami Aspelundin musiikista

VIRTUOSO- Kohta saapuu jouluyö 9.12.2023 klo 18

- Huippuyhtyeen konsertissa kuullaan kevyttä, että klassista musiikkia uusin tuorein versioin. Konsertissa kuullaan myös jouluisia tunnelmia

”Lounariutuudet”

Marja Riihimaa ja Sininen Kaneli

Sininen Kaneli on romaani jota voi lukea kuin urheiluselostusta. Kertoja selostaa nuorten naisten elämäntapahtumia suoraan, heittää raikasta huumoria sekaan ja osoittaa lukijalle, että elämä on arvokasta aina, silloinkin kun se tekee kipeää. Elämänohjeet on kertoja poiminut jääkaappimagneettien teksteistä. Ainutlaatuinen lukukokemus. (turbator 2023)

KM Wegelius Jokivarren taidepalatsin kielikuvat (BoD, 2023), runokokoelma

Saanko kiinnittää huomionne muutamaan kirjoittamiseen liittyvään seikkaan. Kirjoittaminen on addiktio, jossa onnistumiset, kärsimysten väleissä, huumaaavat kohti seuraavaa tuskaa, joka päättyy uuteen räjähtävään katharsikseen. Kirjoittamisen koukku ei päästä irti. Riippuvuuteen oppoa kerta toisensa jälkeen syvemmälle. Lopulta tajuun, muuta ei ole. Olen rakastunut, juopunut, euforisen onnellinen, siksi kirjoitan. Uskottomasti mistä ja miten haluan.

Inga Koskinen Siimarusetti

Inga Koskinen kirjoittama jännitysromaani Siimarusetti kertoo nuoren naisjuristin mielenterveydestä, läheisyyden kaipuusta ja sukujuurien etsimisestä. Brita Myrskyn selviytymistarina antaa vertaistukea ja auttaa ymmärtämään, miten mielenterveyden haasteet vaikuttavat arkielämään.

Jasu Rinneoja KAUNO etsii töitä

Jasu Rinneojan neljännessä selkokirjassa päähenkilö Kauno joutuu työttömäksi. Uuden työn haku ei ole helppoa. Vapaita työpaikkoja olisi, mutta Kauno ei sovi mihinkään työhön. Lopussa ratkaisu löytyy. Kauno saa työn jonka varmasti osaa.

Teatteri Akselin syysohjelmistossa rankkaa draamaa, ryysyköyhälistön kuvausta ja hillitöntä komediaa

Monipuolisesta ohjelmistostaan tunnettu turkulainen Teatteri Akseli ei petä katsojiensa odotuksia tänäkään syksynä. Teatterin ohjelmistossa nähdään loppuvuoden aikana jälleen kolme ensi-iltaa. Teatteri Akseli löytyy aivan kaupungin ydinkeskustasta, osoitteesta Humalistonkatu 8A.

Syyskauden avaa perjantaina 22. syyskuuta teatterin päänäyttämöllä ensi-iltansa saava Tarpeettomia ihmisiä. Reko Lundánin käsikirjoittama, puhutteleva ja tunteikas draama sijoittuu 2000-luvun alun Suomeen laman jälkeiseen nousukauteen. Näytelmässä nähdään konkreettisella ja rajallakin tavalla, mitä tapahtuu perheessä silloin, kun yhteiskunta unohtaa ihmisen eikä omien tunteiden käsittelyyn ole työkaluja tai voimia. Intensiivinen näytelmä on koskettava ja sieluun asti menevä, mutta myös samaistuttava sekä arkisuudessaan hymyilyttävä. Näytelmän ohjaa Laura Hurme.

Lokakuusta alkaen teatterin intiimin Elina-näyttämön valtaa Ryysyrannan Jooseppi. Pontikanhuuruinen näytelmä pohjautuu Ilmari Kiannon tunnettuun romaanin ja Teatteri Akselissa se nähdään käsikirjoittaja-ohjaaja Aleksi Kauppinen sovittamana ja ohjaamana näytelmänä. Ryysyrannan Jooseppi sijoittuu kuvitteelliseen Rämäsännannan Petkelkylään ja se kertoo köyhen torpparin Jooseppi Kenkkusen tarinan. Kieltolain ai-

kaisessa Suomessa rutiköyhä Jooseppi turvautuu epätoivoiseen keinoon ja alkaa keittää ja myydä pontikkaa elättääkseen perheensä. Näytelmän ensi-ilta on perjantaina 13. lokakuuta.

Marras-joulukuussa teatterin päänäyttämöllä herätetään henkiin yksi 80-luvun katsotuimmista ja menestyksekkäimmistä televisiosarjoista! Neil Hardwickin ja Jussi Tuomisen käsikirjoittama kotimainen komedia Tankki täyteen saa ensi-iltansa perjantaina 10.11. ja sen ohjaa persoonallisista näyttämösovituksistaan tunnettu Kauno Takarautio. Esityksen keskiössä on Sulo ja Emilia Vilénin huoltamo, jossa asiakkaita ei juurikaan näy, koska huoltamolle ei uudelta ohikulkutieltä edes pääse. Heikosta tulovirrasta huolimatta Sulo Vilén ostaa kaiken, minkä halvalla saa. Paris-kunnan aikamiespoika Juhana, baariapulainen Ulla, rovasti sekä huoltamon ainoa kanta-asiakas, kyläpoliisi Reinikainen tuovat omat hullunkuriset öljyläikkänsä huoltamon arkeen ja ihmisuhteisiin.

Teatteri Akseli on vuonna 2015 perustettu turkulainen harrastaja-

teatteri, joka tuottaa vuosittain peräti 6–7 ensi-iltaa, vuodesta 2016 alkaen ohjelmistossa on ollut myös kesäteatteria. Teatterilla on yli 100 jäsentä ja sen päämääränä on tuottaa laadukasta ja yleisölähtöistä taidetta sekä tarjota hyvät mahdollisuudet näyttämötaiteen harrastamiseen. www.teatteriakseli.fi

Hyvinvointikeskus Onnenpaikka herätti historiallisen rakennuksen eloon

Elettiin kevättä 2021, kun Tea sai innostuksen täyteen puhelun, jossa Mona ehdotti uuden liiketoiminnan aloittamista yhdessä. Siitä kului intensiiviset 6 viikkoa, kun avaimet oli kädessä, vuokrasopimus allekirjoitettu ja Finnveran -lainatkausi kuitattu.

Kaaduttuaan 16-vuotiaana rappusissa, ja melkein halvaannuttuaan, kuntoutuspolun aikana Monalla heräsi unelma. Olisipa ihana jos joku päivä olisi oma hyvinvointikeskus! Kuntoutuspolku oli nimittäin useiden hoitomuotojen testailua, sekä erilaisiin kivunlievitysmenetelmiin tutustumista.

Myös ymmärrys kokonaisvaltaiseen hyvinvointiin syveni. Eteeriset öljyt tulivat Monalle tärkeäksi osaksi kuntoutusta, sillä hän halusi ennemmin kallistua luonnonmukaisten hoitomuotojen puoleen, sillä kolmiolääkkeiden vaikutukset ilmenivät epämiellyttävällä tavalla, silti vaikuttamatta kuntoutuksessa edistymiseen. Omakohtaiset kokemukset kiehtoivat niin, että Mona alkoi tutkimaan eteeristen öljyjen potentiaalia hyvinvoinnin edistämiseksi, ja opetti myös muita, kuinka kokonaisvaltaista hyvinvointia voisi tukea luonnonmukaisin keinoin. Silloin ajatus konkreettisesta hyvinvointikeskuksesta, joka mahdollistaisi koulutustilat, ja kokoaisi kuntoutuksessakin tärkeäksi muodostuneet hoitomuodot saman katon alle, tulivat ensimmäisen kerran mieleen.

Mona tarkasteli toimitilatarjontaa, mutta koko asia jäi ajatuksen tasolle, kun Mona huomasi olevansa raskaana. Itseasiassa, raskaasi hän tuli kolme kertaa peräkkäin, joiden jokaisen jälkeen Mona kävi rankan ajanjakson raskauden jälkeisen masennuksen kourissa. Miehen ollessa viikot reissuhoimissa, Monan arki kolmen pienen lapsen kanssa oli yhtä selviytymistä. Nuorimman lapsen täyttäessään 3 kuukautta, Mona alkoi päästä vähän takaisin elä-

mään kiinni. Identiteettikriisin pyörteissä päässä kiersivät ajatukset, kuten ”kuka minä olen, mitä minä haluan, ja mitkä olivatkaan elämässä niitä asioita, joista nautin?”

Oma hyvinvointikeskus! se oli asia, joka nousi uudelleen ja uudelleen ajatuksiin jättämättä rauhaan. Aluksi Mona yritti työntää ajatuksen vain pois, mutta uteliaisuuttaan avasikin tietokoneen ja katsoi, minkälaisia toimitiloja Turussa olisi vapaana. Seuraavana päivänä oli näyttö sovituna potentiaalista toimitilaa katsomaan.

Toimitila oli täydellinen! Vähän maalia, rakkautta ja parempia valoja, sisustuksen muutos ja siitä saisi luotua kauniin hyvinvointikeskuksen. Lisäksi toimitila oli Nummenpakan idyllisellä ja rauhallisella alueella, keskustan kupeessa. Paikalliset osasivat kertoa myös Nummen Saunaksi 50-luvulla rakennetun talon historiaa. Tällöin rakennus oli toiminut yleisenä saunana, jossa myöhemmin nähtiin myös hoitolapuoli. Onnenpaikan myötä rakennuksen potentiaali pääsi oikeuksiinsa, ja ympyrä sulkeutui! Monalle oli selvää, kenelle soittaisi: hänen ystävällään oli oma hoitola. Nouisaisissa, ja voimansa yhdistämällä he voisivat lähteä rakentamaan hyvinvointikeskusta yhteisen intohimon, kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin ympärille. Tea oli välittömästi mukana ideassa, ja siitä lähti liiketoiminnan avaaminen ja kehittäminen.

Yritys täytti heinäkuussa 2 vuotta! Onnenpaikka tarjoaa hemmotteluhoitoja, hyvinvointia edistäviä palveluita, rentoutuskellun-

taa, sekä järjestää työhyvinvointipäiviä yrityksille. Monipuoliset ja kauniit tilat sopivat myös juhlien, saunailtojen ja tilaisuuksien järjestämiseen. Erityisen suosittua on ollut myös ”Kimppadiili”, joka tarkoittaa hemmottelupakettia, johon kuuluu 40min rentoutuskellunta sekä valinnan mukaan 30min GuaSha -kasvohoito, imukuppihieronta tai Chi Kung -akupistepäähieronta. Kimppadiili on parhaimmillaan hemmotteluhetki kahdelle, mutta sen voi varata yksinkin.

festart
UUDENMAANKATU 13, TURKU
02-5332975, 0407310975
info@festartdesign.fi
festartdesign.fi

OSTETAAN
Alvar Aallon
vanhoja huonekaluja, valaisimia
sekä lasiesineitä.

Tilitoimimistoni palvelee.

Aallon Group on **asiantunteva**, pitkiä asiakassuhteita ja **kasvollista palvelua** vaaliva täyden palvelun **tilitoimistokumppani**.

Turun seudulla modernein työvälinein, mutta perinteisellä palveluasenteella taloudestasi huolehtii Aallon Turku.

Tutustu ja kokeile miltä oma **palveleva tilitoimistosi** tuntuu! aallongroup.fi/turku

TYKS + SÄÄTIÖ

TÄMÄN PÄIVÄN TUTKIMUS ON HUOMISEN HYVÄÄ HOITOA

Tue tutkimusta TYKS-säätiön kautta

tykssaatio.fi

Ennennäkemätön taideväärennösnäyttely rikkoo yleisöennätyksiä Tampereella

Poliisimuseossa Tampereella museovieraan katseen vangitsee erikoisnäyttelyn johdantotaulu, jälkisineerauksin venäläistetty, upea maalaus "Ennustaja". Ennustajalla on kyky nähdä tulevaisuuteen. Myös museon henkilökunta valmistautuu jo siihen, että kaikkia näyttelyn teoksia ei tulla säilyttämään jälkipolville.

Väritetty totuus – Taiderikoksia Suomessa -näyttely kertoo tapauksista, joiden yhteenlaskettu rikoshyöty on ollut yli 20 miljoonaa euroa. Poliisitutkinna ja Kansalliskallian asian tuntijoiden avulla lukuisia teoksia on voitu todentaa väärennöksiksi muun muassa materiaalteknisin pigmenttilöydöksiin. Tekaistujen taustatärinöiden, väärin signeerauk-

sien ja satojen väärennösten keskellä näyttelykävijä ymmärtää järjestäytyneen taiderikollisuuden laajuuden. Samalla museovieras saa käsityksen siitä, miten väärennetyt työn voi erottaa aidosta ja millaisia keinoja taidehuijauksissa käytetään.

Näyttely on paitsi ennennäkemätön, samalla kertaa täysin ainutkertainen, sillä

näyttelyn päätyttyä osa valtiolle takavarikoiduista teoksista hävitetään. Niiden uudelleen käyttö rikoksentekovälineinä halutaan estää. Väärennöksillä ei ole taiteelle tunnusomaista arvoa kulttuuriperintönä.

Väritetty totuus – Taiderikoksia Suomessa -näyttely vielä 16.12.2023 saakka.

Lisätietoja Poliisimuseo.fi

Esiintyvä taidetanssi syvensi minäkuvan rakentamista ja vahvisti ryhmäidentiteettiä Parkinsonin tautia sairastavilla

Itä-Suomen yliopistossa ja Tukholman Balettakademienissa tehdyssä tutkimuksessa havaittiin, että tanssiryhmässä esiintyminen ja toimiminen ovat merkityksellisiä Parkinsonin tautia sairastavien identiteetille ja sairastumiseen liittyvälle identiteetityölle. Esiintyvään tanssiryhmään osallistuminen loi toiminnassa mukana olleille Parkinsonin tautia sairastaville vahvan ryhmäidentiteetin, joka pohjautui tanssimiselle ja esiintymisprosessin jakamiselle. Tanssijoiden kokemukset katsomisesta ja katsottuna olemisesta antoivat osallistujille uudenlaisia tapoja ilmaista itseään ja tulla näkyväksi ilman sairauteen liittyvää identiteettiä.

Aiemmissa tutkimuksissa on keskitytty kuntouttamiseen ja sosiaaliseen osallistamiseen tähtääviin ryhmämuotoisiin tanssi-interventioihin tanssintuntien muodossa. Niissä on muun muassa havaittu, että tanssi on lupaava oheisterapian muoto Parkinsonin tautia sairastavilla. Esimerkiksi lievää tai keskivaikeaa tautia sairastavilla tanssiminen on parantanut merkittävästi muun muassa tasapainoa, kävelyä sekä toiminnallista liikkuvuutta. Nyt Nordic Journal of Dance-tiedejulkaisussa ilmestyyne-

sä tutkimuksessa keskityttiin sen sijaan esiintyvän taidetanssin merkitykseen Parkinsonin taudissa. Tutkimukseen osallistui kahdeksan tanssijaa Kompani Parkinson -tanssiryhmästä, joka esiintyy sekä kotimaassaan Ruotsissa että ulkomailla. Ryhmän tanssijat vastasivat kyselyyn ja lisäksi osa heistä osallistui fokusryhmähaastatteluun.

Tanssijat pitivät yhteenkuuluvuutta, vastuiden jakamista, vertaistukea, hyväksyntää ja luottamusta ryhmätoiminnan välttämättöminä elementteinä. Ryhmään kuulumisen ja ryhmäidentiteetti mahdollistivat tutkimuksen perusteella myös tanssijoiden henkilökohtaisen identiteetin kehittämisen.

Ryhmä tarjosi luottamusta ja sosiaalista tukea tavalla, joka ei perustunut kognitiiviseen tai fyysiseen kykyisyyteen, vaan keholliseen ilmaisuun. Osallistujille tämä oli uutta ja merkittävää, yliopistotutkija, monitieteisen terveys- ja hyvinvointitutkimuksen dosentti Hanna Pohjola toteaa.

Uudenlainen ryhmäidentiteetti antoi Parkinsonin tautia sairastaville tanssijoille mahdollisuuden rakentaa kehoollista identiteettiä, joka liittyi taiteeseen, ei sairauteen. Vaikka sairaus rajoittaa kehon toi-

mintaa, taiteellisuus ei asettanut tanssijoille rajoja tai rajoituksia. Tämän ansiosta tanssijat löysivät itsensä uudella tavalla.

Ryhmään kuulumisen ja esiintymisen mahdollistivat myös muuttuneen käsityksen omasta itsestään. Tanssijuus ja ilmaisullisuus koettiin rajattomaksi kokonaisuudeksi, jossa voi kehittyä mahdollisista toiminnanrajoitteista huolimatta.

Tutkimus on tehty Tarinallisen tanssi elämän murroksissa -hankkeessa, jota rahoittaa Koneen säätiö. Hankkeessa tarkastellaan tanssin kokemuksellisia ja sosiaalipsykologisia seurauksia erilaisissa elämän murtumissa

HAUTAUSTOIMISTO

G. Lindroos Ky
INKERI TUOMINEN

Täydellinen
hautauspalvelu

Itäinen Pitkätie 20, Turku
(Kupittaa puiston lähellä)
Puh. 02-251 2991

Malminkatu 4,
Parainen (puhelin-
laitoksen vieressä)
Puh. 02-454 4176

KUKKASITOMO

method. for change

löydät meiltä kaiken hauskanpitoon

kasvipörsäisiä + muuten huomattavia ainesosia

julmuusvapaita, ihmiset testanneet, eivät eläimet

ylpeänä teemme työtä, jolla on tarkoitus

POLIISI MUSEO

VIELÄ EHDIT PÄÄTTY 16.12.2023

VÄRITETTY TOTUUS

Taiderikoksia Suomessa

f i y

ILMAINEN SISÄÄNPÄÄSY

Onnenpaikka

HYVINVOINTIKESKUS KAUPUNGIN SYLEILYSSÄ

HAKAKATU 3, 20540 TURKU
WWW.ONNENPAIKKA.FI

KELLUNTATANKKI • TILANVUOKRAUS • SAUNAT
• TAPAHTUMAT • HEMMOTTELUHOIDOT

KYSY LISÄÄ P. 040 750 6091

- Jo 23 vuoden ajan -

Hyvä valikoima käsityölankoja ja -tarvikkeita

- Kirjaimet opiskelija-haalareihin
- Vauvalankoja, joihin mallilehdet
- Myös valmiita vauvaneuleita
- Villalankoja
- Käsityökankaita
- Kirjavia sukkalankoja
- Kanavatöitä, myös lapsille
- Virkkaus- ja kirjontalankoja
- Napit ja vetoketjut
- Lahjakortit

Käsillä tekemisen iloa!
KäsityöKaisa

Hämeenkatu 3 A, Turku
Avoimna: ma-pe 9-17.
Puh. 233 3937

Poikkea

PANIMO- MYYMÄLÄSSÄMME

Syksyn aukiolot ma-pe 9-17 Tervetuloa!

Limonaadikuja 4, 23800 Laitila

laitilan.com

@laitilanjuomat

POLVEN NIVELRIKKO? PLANTAARIFASKIITTI?

Haluatko kävellä ilman kipua?

Sveitsiläisten kybun kenkien **ainutlaatuisen, patentoidun pohjaratkaisun** avulla saadaan aikaiseksi **jalan anatomisesti oikea, luonnollinen liikerata** ja **vaimennetaan jalkapohjaan kohdistuva paineisku.**

Saat takaisin kivuttoman kävelyn ilon ja koko kehon hyvinvoini paranee.

**Tule kokeilemaan
Medishop myymälään ja
koe ainutlaatuinen
walk-on-air
tunne!**

kuvan kybun
Bauma Sand 295 €

Vuosikymmenten seisomatyö jätti jälkeensä jalkakivut. Lue kuinka kybun-kengillä Raija voi jälleen nauttia kävelylenkeistä ilman kipuja.

Raija Heinikoski työskenteli 40 vuotta keittäjänä, ja työvuodet sisälsivät lukemattoman määrän seisottuja työtunteja ja käveltyjä kilometrejä.

"Jalat olivat kovilla. Lopulta jaloissa ja polvissa alkoi olla jo niin paljon kipua, ettei tehnyt enää mieli lenkeilläkään", Heinikoski kuvailee.

Liikkumisen ilo kuitenkin palautui, kun tuttava suosittelee hänelle kybun-kenkiä. Sitten paluuta entisiin jalkineisiin ei ole ollut.

Kivut kaikkosivat ja liikkumisen riemu palasi.

"Kipua ei ole enää polvissa tai muuallakaan, ja nyt saatan taas käydä kahdesti päivässä neljän viiden kilometrin kävelylenkeillä. Kovimpien kipujen aikaan moinen ei käynyt edes ajatuksissa", Heinikoski luonnehtii tapahtunutta muutosta.

Kybun-kenkiä on kymmeniä malleja naisille ja miehille. Lue lisää medishop.fi sivuilta

Raija käyttää kybun-kenkiä lähes kaikkialla

**KÄVELE
KIPU
POIS**

kybun
Switzerland

Authorized
Partner

MEDI SHOP

HELSINKI

Topeliuksenkatu 3 Töölö
puh 020 155 00 40
ma-ti 9-18, ke-pe 9-17 la 10-15

TURKU

Kauppakeskus Länsi 1 Viilarinkatu 5
puh 020 155 00 42
ma-ti 10-18, ke-pe 9-17, la 10-15

Bauma Blue
295 €

Meilen Black Grey
295 €

Tessin Magenta
275 €

Melano Blue Brown
275 €

Bulle Blue
305 €